

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ,
ПРОГНАНИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА
У ГРАДУ НОВОМ САДУ
2011 – 2015. године**

Град Нови Сад, децембар 2010. године

САДРЖАЈ

	страна
Увод	2
• Уводна реч	3
• Одлука Градског већа Града Новог Сада о усвајању ЛПА	6
• Захвалност учесницима у процесу израде ЛПА	6
Поглавље 1: Општи подаци о Граду Новом Саду	10
Поглавље 2: Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Граду Новом Саду	19
Поглавље 3: Анализа ситуације и спорна питања избеглих и ин терно расељених лица	42
Поглавље 4: Приоритетне циљне групе	53
Поглавље 5: Општи и специфични циљеви	54
Поглавље 6: Активности – Задаци за реализацију ЛПА	56
Поглавље 7: Ресурси/буџет	64
Поглавље 8: Аранжмани за примену	65
Поглавље 9: Праћење и оцена успешности	68

Увод

Уводна реч

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у Граду Новом Саду настао је као резултат учешћа у Пројекту *Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица*. Општи циљ Пројекта је проналажење решења на нивоу Града Новог Сада, који ће у сарадњи са органима АП Војводине, Републике Србије пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и ИРЛ. Пројекат финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (International Organization for Migration - ИОМ). Корисници пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС), Министарство за Косово и Метохију (МинКиМ) и Министарство рада и социјалне политике (МРСП), као и друга надлежна министарства, органи Града Новог Сада.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбоље праксе, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Као последица ратних сукоба у бившој Југославији, а такође

у контексту нестабилности на нивоу регије Југоисточне Европе, у Србију је дошло више стотина хиљада избеглица. Највећи "таласи" избеглица десили су се 1991/92.год. са почетком ратова у Хрватској и БИХ (200.000), затим 1995. године након операције Олуја (400.000, попис УНХЦР 1996.г.) и 1999. године након уласка НАТО снага на територију Косова и Метохије (200.000).

Република Србија је избеглице дочекала прилично неприпремљена. Први прихват избеглица је учињен од стране Црвеног крста и органа надлежних за послове одбране. Доношењем Закона о избеглицама 1992. године, Уредбе о збрињавању избеглица и других подзаконских аката створени су институционални оквири за организован прихват и збрињавање избеглица. На нивоу локалних самоуправа формиран су штабови за прихват и збрињавање избеглица, а установљен је институт Повереника за избеглице. На овај начин је омогућено ваљано устројавање евиденције избеглица пристиглих на подручју Града Новог Сада, организовање интервентне хуманитарне помоћи, смештај дела избеглица у "колективне центре"*, пружање правне помоћи, психосоцијалне заштите и издавање идентификационих докумената (избегличка легитимација) и др.

---

* У Новом Саду су основана два **колективна центра**. "Летенка" на Летенци (стварну надлежност Град Нови Сад је остварио захваљујући чињеници да је седиште "Националног парка Фрушка гора" у Петроварадину) и "Кетрин Макфел" у Сремској Каменици. Оба центра су затворена уз активно учешће Града Новог Сада.

Шта је Локални план акције (ЛАП) за унапређење положаја избеглих прогнаних и интерно расељених лица

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица* подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под *избеглим и интерно расељеним лицима* подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Заједнички именоване избеглих и интерно расељених лица је флагрантно кршење њихових основних људских права (живот, имовина, слобода кретања, слобода настањивања, право на избор, читав комплекс из групе социјално - економских права, права деце, жена ...). Оно што их разликује је чињеница да избеглице прелазе међународно признату државну границу, док расељена лица то не чине.

Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 5 година (2011 - 2015.).

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Новом Саду, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке

карактеристике да је:

- локалан - спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности,
- партиципативан - укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним у локалној заједници,
- утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређења положаја избеглих и интерно расељених,
- прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи,
- користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука,
- подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица у Граду Новом Саду, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима, резултати састанака са локалним актерима, подаци Центра за социјални рад у Новом Саду, статистички подаци (Попис становништва 2002. год, подаци Секретаријата за информације Скупштине Града Новог Сада из 2004. године), различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Високог Комесаријата за избеглице Уједињених Нација (УНХЦР), Одсека за избегла, прогнана и расељена лица Управе за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада, подаци Црвеног крста, локалних и других невладиних организација итд. Процес израде Плана спроведен је у периоду јун 2009 –децембар 2010. године.

Одлука Градског већа о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, прогнаних и интерно расељених лица у Граду Новом Саду (2011-2015. године) усвојен је на 124. седници Градског већа Града Новог Сада, 22.12.2010. године, закључком број 1599/2010-П.

Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Новом Саду, Савет за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица Градског већа Града Новог Сада формирао је радну групу са задатком да изради Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица. Радну групу су чинили представници органа и организација локалне самоуправе који у редовном обављању делатности третирају избегла и расељена лица, као и представник Комесаријата за избеглице Републике Србије. Посебан допринос у раду радне групе дао је Одсек за избегла, прогнана и расељена лица Управе за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада, као и Повереник за избеглице Града Новог Сада.

Улога радне групе била је да:

- унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке организоване од стране ИОМ-а (како је реч о новим знањима и вештинама сматрамо да би ангажовање ИОМ-а као и Комесаријата за избеглице Републике Србије добро дошло),

- обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним лицима (сматрамо да је неопходно извршити истраживање на репрезентативном узорку избегличке и расељеничке популације у Новом Саду од стране организација које се професионално баве овим послом. Ово истраживање је нужно како би се дошло до ваљанијих и поузданијих показатеља реалних потреба ове популације, од оних којима је радна група располагала, и који су добијени на пригодном узорку),
- размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања,
- примењује усвојене методе планирања током процеса планирања,
- дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима,
- ради на писању завршног документа.

Чланови радне групе Савета за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица Градског већа Града Новог Сада су:

Име и презиме и функција у Радној групи	Назив организације/ институције	Функција у организацији/ институцији
Ратко Бубало - за председника	Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију	Директор
Драган Прелевић - за заменика председника	Савез удружења расељених и прогнаних лица са Косова и Метохије у Војводини "Опстанак" Нови Сад	Председник
Вера Дуњић - члан	Градска управа за социјалну и дечију заштиту	Извршилац за сарадњу са институцијама, организацијама и удружењима грађана у области социјалне заштите
Дејан Живковић - члан	Новосадски хуманитарни центар	Координатор за избегла и расељена лица
Драган Пивнички - члан	Национална служба за запошљавање - Филијала Нови Сад	Стручни сарадник за послове евиденције миграната и расељених лица
Ивана Анић Ђурко - члан	Комесаријат за избеглице Републике Србије	Координатор за Јужно-Бачки округ
Татјана Латов - члан	Одсек за избегла, прогнана и расељена лица	Извршилац за психо-социјалну заштиту расељених лица и повратника из иностранства

Захваљујемо се свим члановима радне групе Савета за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица Градског већа Града Новог Сада на учешћу у изради ЛАП-а.

У различитим фазама рада, стручну подршку процесу ЛАП-а и израде финалног документа пружила је Управа за финансије, Управа за социјалну и дечију заштиту, Управа за урбанизам и стамбене послове Града Новог Сада, Завод за изградњу Града, и др.

Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

Стручне, административне и техничке послове, за потребе Савета, обављаће Градска управа за социјалну и дечију заштиту - Одсек за избегла, прогнана и расељена лица.

Поглавље 1

Основни подаци о Граду Новом Саду

Нови Сад је главни град Аутономне покрајине Војводине, и други је по величини град у Србији. Представља регионални центар Војводине и у Новом Саду су смештене установе високог образовања, здравствене установе врхунске медицине и специјализованих услуга, установе из области културе, социјалне установе и др. Традиционалне културне, спортске, забавне манифестације, пољопривредни сајмови, као најзначајнији у овом делу Европе и друге сајамске приредбе, значајни објекти са око четрдесет споменика културе, Тврђава, приобаље Дунава са околином, богата ловна и риболовна подручја, чине Нови Сад атрактивним туристичким центром.

Нови Сад се уобраја у млађе градове јер је утемељен 1694. године, мада прва археолошка налазишта откривају трагове насеобина још од пре 3000 година п.н.е.

Саобраћајни систем Новог Сада је веома развијен. Кроз Нови Сад пролазе међународне железничке и друмске саобраћајнице ка западној Европи, Будимпешти и Букурешту, као и према црногорској обали и Барској луци. Канал Дунав - Тиса - Дунав створио је могућност повезивања целог новосадског подручја са Дунавом.

Демографске карактеристике

Са 15 приградских насеља, Нови Сад обухвата површину од 702,7 км², коју, према попису становништва из 2002. године насељава 299.294 становника, што чини око 15% становника Војводине.

Град Нови Сад има демографске карактеристике урбане средине, са већинским градским становништвом (78,57%).

Нови Сад традиционално одликују мултиетичност и вишеконфесионалност: (Срби - 75,5%, Мађари - 5,2%, Југословени 3,2%, Црногорци - 1,7%,Словаци - 2,4%, Хрвати - 2,1%, неопредељени 3,6%, остали - Русини, Румуни, Роми, Македонци, Муслимани, и сви

остали 6,2%...), и коегзистира седам цркава.

Као централни војвођански град, Нови Сад опслужује знатно већи број од пописаног, тј. студенте, средњошколце, раднике на привременом или сезонском раду, тако да према подацима из регистра становништва на територији Града, 16. октобра 2003. године, живело је чак 322.840 становника. Нови Сад последњих година има тренд стопе демографског раста и наставља да привлачи људе из осталих делова Војводине, а и из региона. Предвиђа се да ће број становника Новог Сада, до 2012. године, достићи 334.000, и представљаће 4,5% укупног броја становништва Србије.

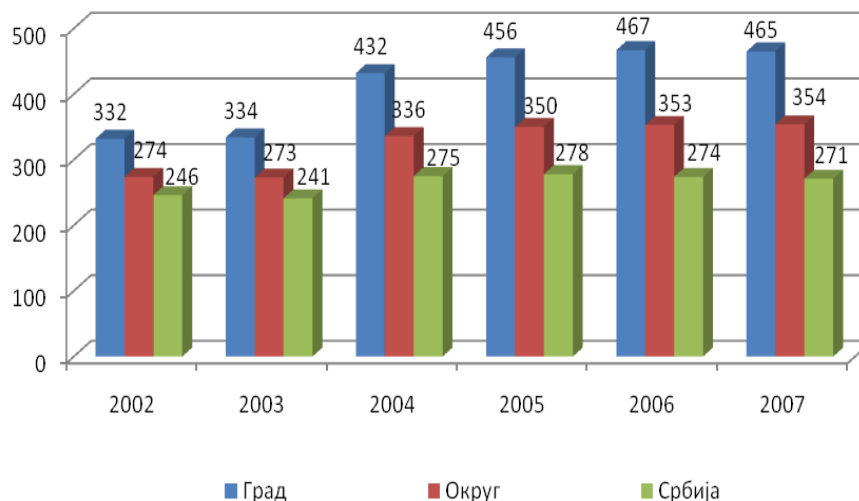
Социо-економске карактеристике

Велики природни и привредни потенцијали сврставају Нови Сад у најразвијеније и најперспективније градове Србије.

Национални доходак по становнику у односу на Србију, према подацима из Републичког завода за статистику Србије „Општине у Србији 2006.“ у Новом Саду износи 202,24%, а у односу на округ 160,28%.

У Новом Саду раст запослености у периоду од 2000 до 2006. године износи 39%, а у 2007. години било је укупно 213.449 запослених лица.

Број запослених на 1000 становника

Просечне зараде по запосленом, 2008.

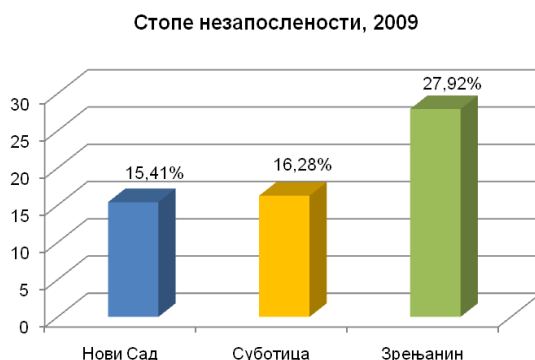
	Град (€)	Округ (€)	Србија (€)
Просечна бруто зарада (са порезом и доприносима)	602	556	516
Просечна нето зарада (без пореза и доприноса)	430	398	370

средњи курс НБС на дан 31.12.2008.
 „Саопштење СРБ016 ЗП14“
 1€ = 88,6010 РСД

Извор: Републички завод за статистику Србије

У односу на републички просек, и просек округа, Град Нови Сад је са високим националним доходком по становнику, и највишом просечном нетом зараде.

С друге стране, стопа незапослености је знатно испод националног просека и са незнатним варијацијама, бележи тренд опадања од 2003.године. Ипак, на евиденцији Националне службе за запошљавање, крајем 2008. године, налазило се 26.905 незапослених лица, од тога је 15.063 жена и 1808 особа са инвалидитетом.

У области привреде, посматано у односу на учешће у формирању друштвеног производа, индустрија заузима доминантно место у привреди Града Новог Сада (око трећине друштвеног производа формира се у овој области привреде). Капацитети индустрије сконцентрисани су у двадесет седам индустријских грана од којих су најзначајније енергетика тј. производња и прерада нафте; производња прехранбених производа; металопрерађивачка делатност; и производња текстилних производа.

Друга по учешћу у формирању друштвеног производа привреде Града Новог Сада је област трговине са укупно 12.689 регистрованих

привредних субјеката и 20.594 запослених радника. Највећи број привредних субјеката ове области је у приватном власништву. Капацитети трговине Новог Сада обухватају 4.164 продавнице, 6 великих тржишних центара, 8 пијаца, 35 Хала Новосадског сајма, и Слободну зону "Нови Сад".

Грађевинарство је веома значајна област у привреди Града Новог Сада. По свом учешћу у формирању друштвеног производа налази се на трећем месту, после индустрије и трговине.

Поред примарне пољопривредне производње Нови Сад на око 51.000ha располаже прерађивачким капацитетима пољопривредно-прехранбених производа (хладњаче, кланице, млинови, пекаре, сушаре, силоси, мешаоне и др)..

Образовање и култура

Образовање се одвија у 65 вртића за 13.300 деце предшколског узраста, у 27 основних школа (23 редовне, три уметничке и једна специјална),у 16 средњих школа и у развијеној мрежи високошколских установа, организованих у оквиру 13 факултета при Универзитету Новог Сада. На Универзитету студира око 30 000 студената, а наставу изводи 2703 наставника и асистента,од којих су више од 1800 доктори наука. У новије време, у Новом Саду раде и бројни приватни факултети у оквиру 6 универзитета / са укупно 8 факултета/ и Привредне академије / 7 факултета/.

Град Нови Сад је и културни центар, са развијеним институцијама културе, као што су позоришта, музеји, галерије, архиви, библиотеке, Матица српска са библиотеком, Српско народно позориште, Мађарско новосадско позориште, Позориште младих, Синагога, Војвођански музеј, Историјски музеј Војводине, Војвођански архив, Музеј Града Новог Сада, Библиотека Града Новог Сада, Галерија Матице српске, спомен-збирка Павла Бељанског, Галерија ликовне уметности и др.

Здравствена заштита

Област здравствене заштите у Граду Новом Саду је врло развијена, целовита, добро организована и доступна. Нови Сад има:

Клинички центар Војводине који је врхунска, високоспецијализована здравствена институција највишег, тј. терцијарног нивоа за здравство Војводине, а истовремено је и највећа наставно – научна база Медицинског факултета у Новом Саду.

Клинички центар Војводине је истовремено и јединствени ургентни и болнички центар за град Нови Сад и регион Јужне Бачке, јер Нови Сад нема градску болницу. У поликлиници, која се налази у средишту КЦВ се дневно обави преко 1200 специјалистички и субспецијалистичких прегледа, односно преко 350 хиљада годишње.

Институти за кардиологију, онкологију и плућне болести у Сремској Каменици представљају високоспецијализоване медицинске установе које покривају потребе становника Новог Сада, јужно бачког округа, а и шире. На Клиници за кардиологију годишње се прегледа преко 35.000 пацијената, а хоспитализује 4.500.

Социјална заштита

У Новом Саду постоје све установе, институције и облици социјалне заштите. Установе социјалне заштите су високоразвијене, у процесу су трансформације, и у фази интензивног развијања отворених облика заштите. Све установе имају предуслове да прерасту у регионалне центре са широком палетом испрофилисаних услуга (Центар за социјални рад, Геронтолошки центар Нови Сад смештајних капацитета 812 места у три објекта; СОС Дечје село, Дом за децу и омладину Ветерник).

У оквиру ШОСО “Милан Петровић” одвија се образовно васпитни програм, и бројни видови отворених облика социјалне заштите за децу и младе са инвалидитетом (дневни боравак, превоз, радни центри...).

Невладин сектор у Новом Саду, који се бави социјалном заштитом је развијен, са добрим стручним капацитетима, богатим међународним искуством и разним облицима пружања услуга социјално рањивим групама (дневни боравци, клубови, превоз, персонална асистенција, помоћ у кући, психосоцијална и правна помоћ, едукативни програми и др)

Имајући у виду чињеницу да већину расељеничке популације у Новом Саду чине припадници ромске националности, важан је и податак о постојању три већа локалитета са изразито субстандардним облицима живота:

Касапска Ада – ромско насеље настало 1980. године непосредно уз градску депонију.

Велики Рит – претежно ромско насеље настало 1985. године у

залеђу, такође бесправно подигнутих стамбених објеката уз пут за Темерин.

Бангладеш – датира као "насеље" од 1972.године. Настао је интервенцијом Центра за социјални рад. После пожара у једној ромској колонији у Новом Саду око 100 ромских породица је пресељено на Бангладеш – бившу фарму Центра за социјални рад. Фарма се налази усред поља (обрадивог земљишта) између Новог Сада и Руменке.

Према проценама Центра за социјални рад у нехигијенским насељима живи око 3000 припадника ромске популације.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА ГРАДА НОВОГ САДА

Органи Града су:

- Скупштина,
- Градоначелник Града Новог Сада,
- Градско веће Града Новог Сада и
- градске управе

Градско веће Града Новог Сада чине Градоначелник, заменик Градоначелника и 11 чланова Градског већа.* Градоначелник је председник Градског већа.

Градске управе су:

- Градска управа за комуналне послове,
- Градска управа за саобраћај и путеве,
- Градска управа за урбанизам и стамбене послове,
- Градска управа за заштиту животне средине,
- Градска управа за привреду,
- Градска управа за финансије,

---

* Члан Градског већа задужен за социјалну и дечију заштиту бави се и питањима избеглих, прогнаних и расељених лица.

- Градска управа за културу,
- Градска пореска управа,
- Градска управа за образовање,
- Градска управа за спорт и омладину,
- Градска управа за здравство,
- Градска управа за социјалну и дечију заштиту**,
- Градска управа за инспекцијске послове,
- Градска управа за опште послове и
- Градска управа за прописе.

Стварно надлежни органи за избегла, прогнана и расељена лица на простору Града Новог Сада су: Одсек за избегла, прогнана и расељена лица Управе за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада, Заштитник грађана, Повереник за избеглице и Координаторка за ромска питања. Град остварује сарадњу са невладиним и хуманитарним организацијама од којих истичемо: Новосадски хуманитарни центар, Екуменску хуманитарну организацију, Високи комесаријат за избеглице Уједињених Нација, Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију, Иницијативу за развој и сарадњу, Дански савет за избеглице и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица

Градоначелник Града Новог Сада је донео Решење о именовану председника, заменика председника и чланова Савета за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица број 5-80/2009-II од 14. маја 2009. године. У наведеном Решењу, у Савет за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица именују се:

- за председника -
- 1. Повереник за избеглице Града Новог Сада,

**У Градској управи за социјалну и дечију заштиту, Одсеку за избегла, прогнана и расељена лица обављају се поверени стручни и организациони послови у вези са збрињавањем избеглица и послови за потребе посебног радног тела које у складу са законом образује Градоначелник. Послове локалној самоуправи поверила је Република Србија.

- за заменика председника -

Извршилац за сарадњу са институцијама, организацијама и удружењима грађана у области социјалне заштите у Градској управи за социјалну и дечију заштиту.

- за чланове -

2. ПР координатор Одељења за односе са јавношћу Кабинета Градоначелника Града Новог Сада,

3. Шеф Одсека за послове месних заједница Градске управе за опште послове,

4. Помоћник начелника Градске управе за урбанизам и стамбене послове,

5. Координатор за стара и одрасла лица Центра за социјални рад Града Новог Сада,

6. Координатор Службе социјалне заштите Предшколске установе "Радосно детињство",

7. Стручни сарадник Црвеног крста Новог Сада - Градска организација,

8. Стручни сарадник за послове евиденције миграната и расељених лица Националне службе за запошљавање - Филијале Нови Сад,

9. Помоћник директора за грађевинско земљиште ЈП "Завод за изградњу града" Нови Сад,

10. Шеф Одсека за управне послове Полицијске управе у Новом Саду,

11. Директор Хуманитарног центра за интеграцију и толеранцију,

12. Координатор за избегла и расељена лица Новосадског хуманитарног центра,

13. Председник Савеза удружења ра-сељених и прогнаних лица са Косова и Метохије у Војводини "Опстанак" Нови Сад.

Градоначелник Града Новог Сада је Решењем о образовању Савета за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица број 5-79/2009-II од 14. маја 2009. године образовао Савет за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и расељених лица (у даљем тексту: Савет), као радно тело Градског већа Града Новог Сада.

Задатак Савета је да:

- сагледава и прати стање и проблеме избеглих, прогнаних и расељених лица и предлаже приоритете за њихово решавање на основу реалних могућности,
- предлаже стратешки план за побољшање положаја избеглих, прогнаних и расељених лица, са циљем да се подстакне њихова социјална интеграција, и појединачне акционе планове ради унапређења начина решавања проблема ових лица, као и инструменте за реализацију и праћење ових планова,
- иницира и подстиче развој партнерства између локалне самоуправе, надлежних установа и институција, и невладиних организација које се баве овом проблематиком на територији Града Новог Сада,
- прати и координира рад стручних, хуманитарних и других невладиних организација и удружења грађана, који се баве пружањем помоћи избеглим, прогнаним и расељеним лицима,
- прати остваривање законске заштите и покреће иницијативе за измене и допуне прописа ради унапређења положаја избеглих, прогнаних и расељених лица,
- учествује у изради програма за формирање базе података избеглих, прогнаних и расељених лица, њиховим потребама и доступним услугама, као и о институцијама и невладиним организацијама које се баве пружањем социјално-здравствених и других услуга овим лицима,
- предлаже активности усмерене на унапређење сарадње са земљама порекла избеглих, прогнаних и расељених лица,
- сарађује са Комесаријатом за избеглице Републике Србије, Повереником за избеглице АП Војводине и Покрајинским фондом за помоћ избеглим, прогнаним и расељеним лицима,
- покреће иницијативе, усмерава и прати реализацију утврђених програма и информише јавност и Градско веће Града Новог Сада о активностима Савета.

Поглавље 2.

Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Граду Новом Саду

Град Нови Сад је током трајања избеглиштва и расељеништва укупно примио 60.237 избегла и прогнана лица, од којих је статус у Новом Саду стекло 45.962 лица, а у Нови Сад је из других места у Србији дошло 14.275 лица са статусом избеглице, препознајући Град Нови Сад, као место са већим шансама за успешнију интеграцију.

Број избеглица се из месеца у месец смањује тако да у статусу на дан 30. новембар 2010. године у Граду Новом Саду борави 22.565 избеглица.

Број интерно расељених лица се из месеца у месец незнатно повећава, тако да на дан 30. новембра 2010. године у Граду Новом Саду борави 5.243 интерно расељених лица. *

Чињеница да је избеглиштво настало у Републици Србији 1991. године, а да је Закон о избеглицама донет 1992. године говори у прилог неприпремљености Републике Србије да се у том тренутку суочи са решавањем проблема људи којима су у земљи порекла флагрантно кршена основна људска права (на живот, имовину, слободу кретања и настањивања, право на избор, читав сет из групе социјалних - економских права, права жене, деце ...). У Граду Новом Саду први прихват избеглих лица извршила је Градска организација Црвеног крста и општински Секретаријат за општенародну одбрану. 1992. године, а следећи слово закона, у Граду Новом Саду се: формира Штаб за прихват, смештај и збрињавање избеглица, именује Повереник за избеглице, а у оквиру Секретаријата за социјална и здравствена питања - формира се Одељење за избеглице.

---

* Одсек за избегла, прогнана и расељена лица Управе за социјалну и дечју заштиту месечно прави пресек свих статусних промена избеглих и прогнаних лица на свом подручју.

Ово су били елементарни предуслови да се на један организован, координиран и колико - толико задовољавајући начин притекне у помоћ овој популацији. Формирана су два колективна центра "Летенка" на Летенци (седиште Националног парка "Фрушка гора" коме припада Спортско-рекреативни центар "Летенка" је у Сремској Каменици) и Кетрин Макфел у Сремској Каменици. Ова два колективна центра примила су укупно 42 породице. Велики број избеглица се сместио код рођака - пријатеља, док је највећи део, боравак обезбедио код приватних станодаваца.

Досадашње активности Града Новог Сада на подршци Избеглим, прогнаним и интерно расељеним лицима

У првим годинама избеглиштва, велики број светских и домаћих хуманитарних организација, пружао је интервентну помоћ избеглим, а потом и прогнаним и расељеним лицима, претежно у храни, лековима, медицинским помагалима, гардероби, санитарским пакетима, огреву, алатима за рад и сл. (УНХЦР, CARE International, OXFAM, ISMS, WHO, Јапанска хуманитарна организација A.A.R, JEN, IAN, Међународни комитет спаса, Шведска хуманитарна организација "Индивидуална помоћ", Норвешки савет за избеглице, Дански савет за избеглице, Швајцарска хуманитарна организација "Помоћ у катастрофама", Ротари клуб, Save the children, Caritas, НСХЦ, Покрајински црвени крст и низ других). Већи део помоћи је, захваљујући Међународном комитету Црвеног крста дељена до 2004. године имаоцима тзв. картона ЗБЕГ 4. Кључну улогу у расподели одиграо је Градски Црвени крст. Расподелом на нивоу града координирао је Координациони одбор за расподелу хуманитарне помоћи, како би помоћ била достављена равномерно и правовремено.

Институционална подршка избеглицама и расељеним лицима кренула је 2003. године. Од тада па до данас, Град Нови Сад, што самостално, што у сарадњи са УНХЦР-ОМ, КИРС-ом и страним хуманитарним невладиним организацијама реализовао следеће пројекте:

- Социјално становање у заштићеним условима (Швајцарска дирекција за развој и сарадњу) 13 станова у два објекта на Клиси (11 за породице смештене у Колективном центру "Кетрин Макфел" у Сремској Каменици и два за домицилно социјално угрожено становништво), Град је обезбедио инфраструктурно опремљено грађевинско земљиште и уступио га на коришћење,
- Социјално становање (Дански савет за избеглице) девет станова у објекту на Ченеју (шест станова за породице смештене у Колективном центру "Кетрин Макфел" у Сремској Каменици и три за избегличке породице са боравиштем у Општини Петроварадин у Граду Новом Саду), Град је обезбедио инфраструктурно опремљено грађевинско земљиште и уступио га на коришћење,
- Норвешки савет за избеглице - ГРАНТ - грађевински материјал (4.000 евра у динарској противвредности) за 54 породице са подручја Града Новог Сада смештених у Колективном центру "Лететнка" на Летенци,
- Дански савет за избеглице - ГРАНТ - грађевински материјал за 10 породица (4.000 евра у динарској противвредности) за избегличке породице са боравиштем у Општини Петроварадин у Граду Новом Саду),
- ИНТЕРСОС - италијанска организација (ПИК - АП програм, 500 долара по члану домаћинства - највише 1.500 долара по домаћинству) за 21 породицу из колективних центара "Кетрин Макфел" у Сремској Каменици и "Лететнка" на Летенци,
- Дански савет за избеглице - (програм за покретање мини бизниса у износу од 1.000 € у динарској противвредности) за три породице са боравиштем у Општини Петроварадин у Граду Новом Саду.
- Током 2010. године захваљујући средствима које је обезбедио Комесаријат за избеглице Републике Србије, обезбеђена је помоћ у храни, огревном материјалу и лековима. Помоћ у храни је у првој акцији примило 339 а у другој 480 избегличких и расељеничких породица. Огревни материјал је примило 26 породица а помоћ у лековима 19 ових породица.

- Град Нови Сад, у оквиру својих програма и пројеката усмерених на ублажавање сиромаштва, пружа помоћ најрањивијим категоријама становништва, међу којима је и данас, велики број расељених лица ромске националности. Помоћ обухвата: народну кухињу, прехранбене, хигијенске пакете, огрев, једнократне новчане помоћи, помоћ у набавци школског прибора, уџбеника, подршку укључивања деце у образовни систем, летовање за ромске ученике из угрожених породица и сл. Неопходно би било у буџету Града Новог Сада планирати на посебној позицији средства за унапређење положаја избеглица, прогнаника и интерно расељених лица.

Град редовно обезбеђује пословни простор невладиним домаћим и страним хуманитарним организацијама (Српски савет за избеглице, Дански савет за избеглице, Покрет за мир Шпанска НО, Иницијатива за развој и сарадњу, УНХЦР) ради пружања правне помоћи избеглим, прогнаним и расељеним лицима за остварење права у државама претходног пребивалишта или пребивалишту расељења, евидентирање повратника на КиМ и др.

Веома значајну помоћ избеглицама, прогнаницима и расељеним лицима са подручја Града Новог Сада пружио је Фонд за помоћ избеглим, прогнаним и расељеним лицима ИВ АП Војводине где је око 80-ак породица аплицирало и успело у реализацији: програма откупа напуштених сеоских домаћинстава, помоћи у изградњи и адаптацији кућа у којима су смештени, програма у износу од 1.000 евра у динарској противвредности за повратнике. Пред Фондом се тренутно налази "на чекању" 35 апликација за откуп сеоских домаћинстава, 188 апликација за помоћ у грађевинском материјалу (започета градња) и 228 апликација за побољшање услова становања избеглих, прогнаних и расељених лица са подручја Града Новог Сада.

У Граду делује још неколико невладиних организација сличног карактера међу којима, по мишљењу Комесаријата за избеглице Републике Србије, посебно место заузима Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију који по обиму и квалитету пружених услуга сигурно представља лидера на овом подручју а и шире.

Неколико хуманитарних организација, као и сам Фонд за помоћ избеглим, прогнаним и расељеним лицима ИВ АП Војводине је омогућио у оквиру програма ИДИ - ВИДИ посету пребивалиштима избеглих, прогнаних и расељених лица.

ИЗБЕГЛИЦЕ

Статистички показатељи

Актуелни статус избеглица и прогнаника

У Одсеку за избегла, прогнана и расељена лица, евидентирано је, од почетка избеглиштва до данас, укупно 60.163 избегла и прогнана лица.

Табела 1.

Актуелни статус:	
број избеглих лица у статусу	23.527
интегрисани	23.571
повратници	4.158
отишли у треће земље	127
одјављени из Новог Сада	8.780
укупно:	60.163

Графички приказ 1.

* Статистички показатељи рађени на основу података коришћених код израде Нацрта ЛАП-а

Полна структура избеглих и прогнаних лица у Новом Саду

Табела 2.

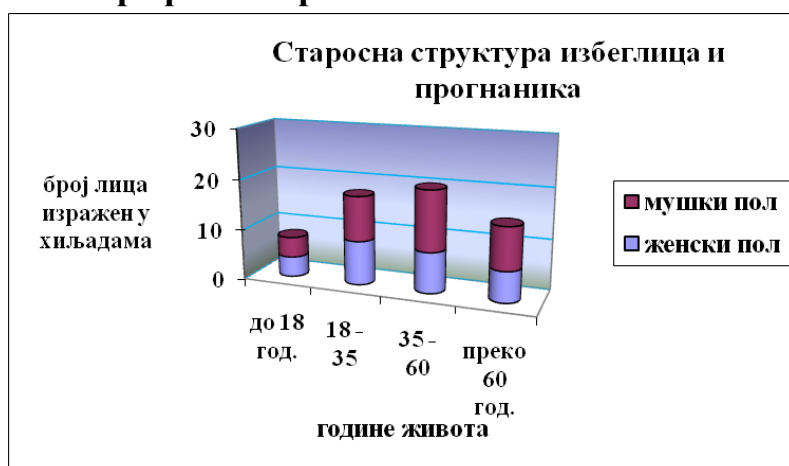
П о л н а с т р у к т у р а		
женски пол	26.897	45%
мушки пол	33.266	55%
у к у п н о:	60.163	100%

Старосна структура избеглих и прогнаних лица у Новом саду

Табела 3.

С т а р о с н а с т р у к т у р а:			
године живота	женски пол	мушки пол	укупно
1 -18	4.041	4.031	8.072
18 -35	8.716	8.869	17.585
35 - 60	8.067	11.951	20.018
преко 60	6.073	8.415	14.488
у к у п н о:			60.163

Графички приказ 3.

Национална структура избеглих и прогнаних лица у Новом Саду

Табела 4.

Н а ц и о н а л н а с т р у к т у р а :	
Срби	56.844
остали (Југословени, Хрвати, Муслимани, Мађари, Русини, Украјинци, Роми, Македонци, неопредељени, остали)	3.319
у к у п н о:	60..163

Графички приказ 4.

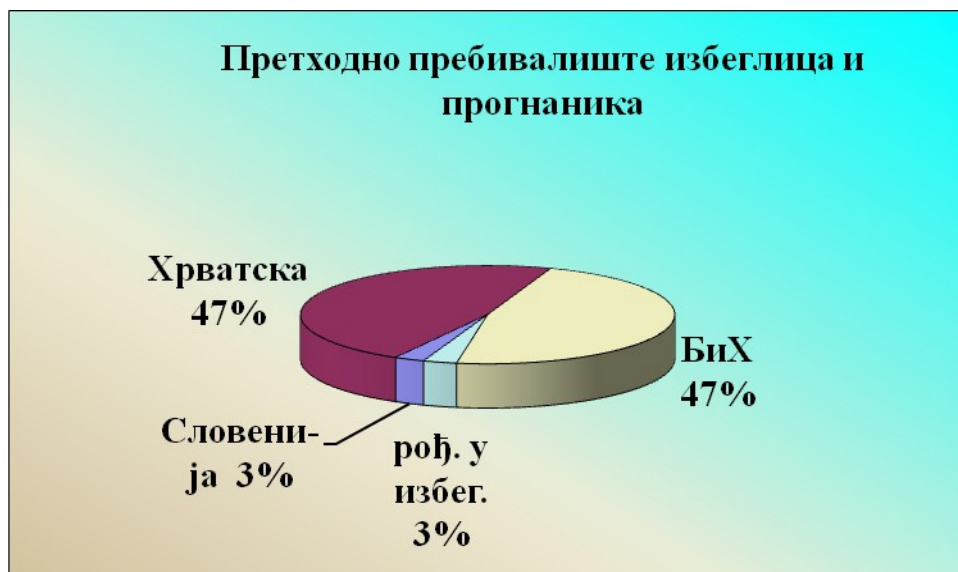

Претходно пребивалиште избеглих и прогнаних лица у Новом Саду

Табела 5.

Претходно пребивалиште избеглица и прогнаника:	
Р Словенија	1.568
Р Хрватска	28.466
Р БИХ	28.379
деца рођена у избеглиштву	1.750
укупно:	60.163

Графички приказ 5.

Одељење за избегла, прогнана и расељена лица - Одсек за избегла, прогнана и расељена лица Управе за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада вршећи редовне послове, евидентирао је и анкетирао 558 избегличких или прогнаничких породица, која су се обраћала тражећи помоћ по разноразним основама (стамбено збрињавање - као доминантно питање, интервентну помоћ у храни, одећи, новцу, правну помоћ и др.). Ови подаци, који су својеврсна драгоцену документациона основа, су коришћени за указивање на горуће проблеме са којима се сусреће ова популација и иницирање (углавном према невладином хуманитарном сектору), реализацију одговарајућих пројеката. Ова анализа није обухватила и интерно расељена лица са Косова. Анкета и анализа добијених података је спроведена да би се из њених резултата сагледало:

- са којим се проблемима најчешће суочавају избегла и прогнана лица,
- каква је структура избеглих и прогнаних лица када су у питању различити критеријуми: избеглички статус, имовински статус, број породица у једном домаћинству, здравствено стање, животна оријентација и врста материјалних потреба,
- какву врсту помоћи очекују од надлежних републичких органа и органа локалне самоуправе, а коју од невладиних организација,
- поређење врсте и заступљености нерешених материјалних потреба лица са избегличким и прогнаничким статусом са врстом и заступљености збрињавања и решавања материјалних проблема која су у надлежности републичких органа, органа локалне самоуправе и невладиних организација.

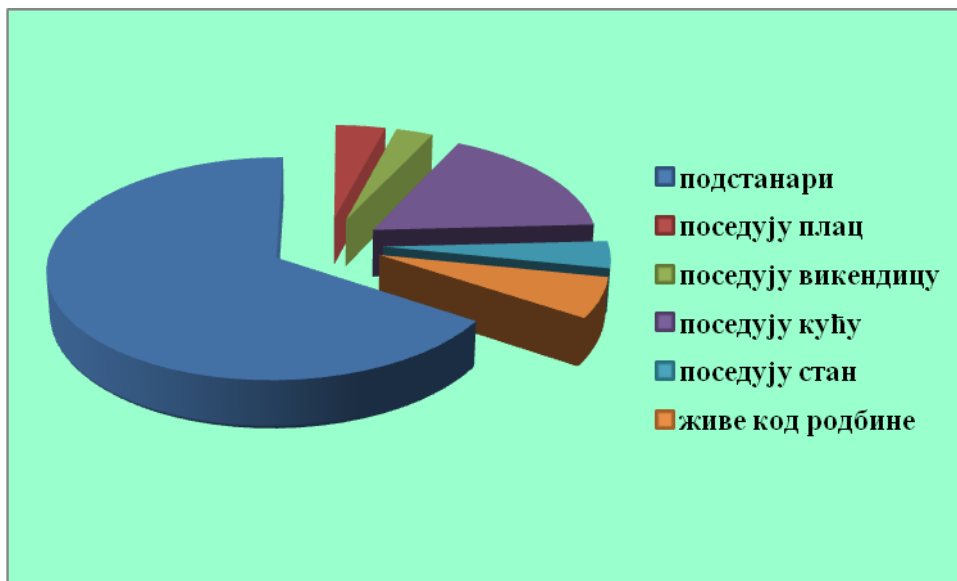
Резултати овог истраживања, које на жалост није рађено на репрезентативном узорку, указују на следеће:

Имовински статус избеглих и прогнаних лица у Новом Саду

табела 6.

Имовински статус избеглица или прогнаника	
подстанари	66 %
власници плаца	4 %
власници викендице	3 %
власници куће	17 %
власници стана	4 %
смештени код родбине, пријатеља	6%

Графички приказ 6.

Имовински статус избеглих и прогнаних лица у републици претходног пребивалишта

Табела 7.

Имовински статус избеглица или прогнанника у Републици претходног пребивалишта	
не поседују имовину	11,10 %
продали су имовину	8,10 %
оштећена имовина - поднели захтев	25,80 %
оштећена имовина - нису поднели захтев	8,00 %
оштећена имовина - поправке су у току	3,10 %
тотално уништена	15,00 %
спорно станарско право	5,52 %
усељена - поднет захтев	13,55 %
усељена - није поднет захтев	0,61 %
усељена - у току је повраћај	5,52 %
поседују неоштећену имовину	3,70 %

Графички приказ 7.

Број избегличких породица по домаћинству

Табела 8.

Број породица које живе у једном домаћинству	
једна породица у једном домаћинству	66 %
две породице у једном домаћинству	28 %
три породице у једном домаћинству	6 %

Графички приказ 8.

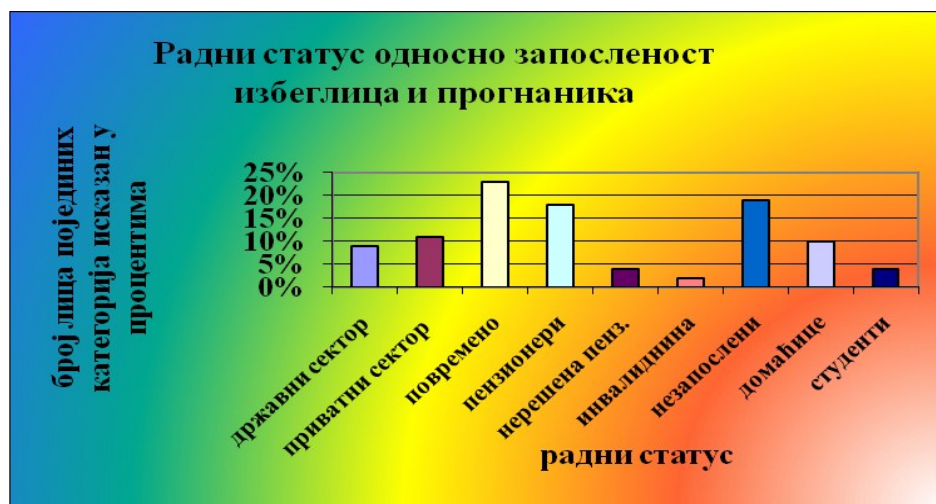

Радни статус избеглих и прогнаних лица у Новом Саду

Табела 9.

Радни статус, одн. запосленост	број лица исказан у процентима
запослени у државној организацији	9 %
запослени у приватном предузећу	11 %
раде непријављени или сезонски, повремено	23 %
пензионери	18 %
нерешена пензија	4 %
примају инвалиднину	2 %
незапослени	19 %
домаћице	10 %
студенти	4 %
власник приватног предузећа	0 %

Графички приказ 9.

Остваривање прихода избеглих и прогнаних лица у Новом Саду

Табела 10.

О ст в а р и в а њ е п р и х о д а	бр. лица исказан у процент.
остварује приходе	58,20 %
радно способни који не остварују приходе	16,20 %
радно неспособни (породиље, инвалиди, болесни)	25,60 %

Графички приказ 10.

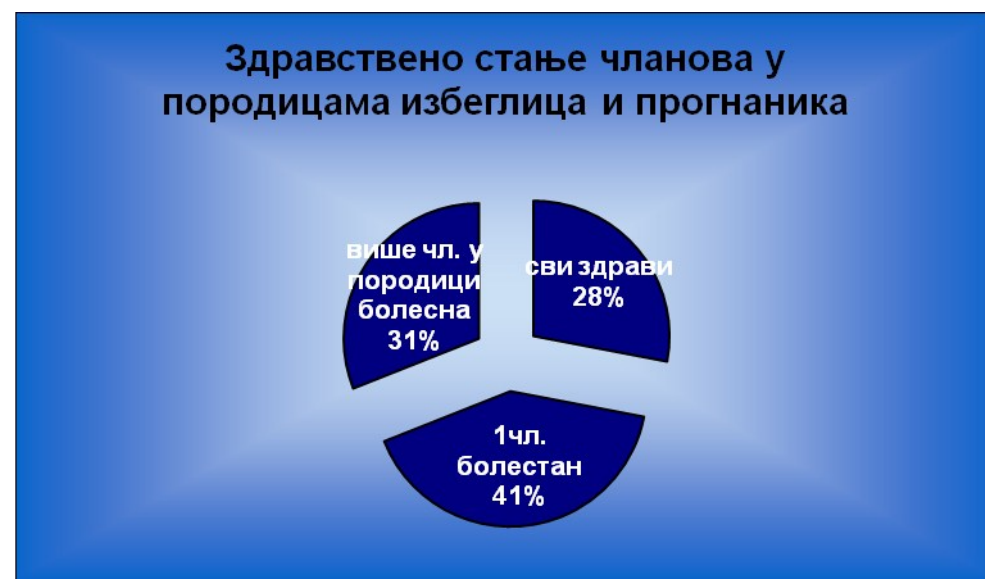

Здравствено стање избеглих и прогнаних лица у Новом Саду

Табела 11.

Здравствено стање чланова у породици	број пород. исказан у процентима
сви у породици су здрави	28 %
један члан породице има хроничну болест	41 %
више од једног члана има хроничну болест	31 %

Графички приказ 11.

ИНТЕРНО РАСЕЉЕНА ЛИЦА

У поређењу са избеглицама, расељена лица са КиМ су од почетка у много неповољнијој ситуацији. Дошли су у Нови Сад, у град у којем је већ тада боравио велики број избеглица, који су у претходних осам година попунили постојећа слободна радна места, станове, куће, викендице и на градским плацевима изградили нова насеља, речју, процес њихове интеграције је узимао све већи замах. Расељена лица (осим незнатног броја који су: имали ближу родбину у Новом Саду, који су купили стан или су на свом радном месту добили премештај у Нови Сад), била су препуштена сами себи да се "сналазе" како умеју и знају. Закон о расељеним лицима, предвиђен Стратегијом Владе Републике Србије, никада није донет, што је додатно ископмликвало и онако компликовану ситуацију расељених лица.

За расељена лица са КиМ у Новом Саду је карактеристично да претежну већину чине Роми, Ашкалије, Египћани, Муслимани и Горанци. Осим Горанаца који су скоро сви из општине Гора, остали су већином из општина Приштина, Урошевац, Вучитрн, Косово Поље, Обилић, Косовска Митровица, Липљан, где су скоро сви били стамбено обезбеђени. Поседовали су сопствене куће, становали у друштвеним становима или у становима социјалне заштите. Већина (углавном мушкарци) је била у радном односу, или су били пензионери, а било је (у мањем броју) и примаоца социјалне помоћи. Мали је број породица у којој неко није страдао (киднаповани, убијени, нестали, физички малтретирани) током 1998. - 99. године Великој већини куће су запаљене (нпр. у Обилићу и Косовској Митровици целе улице), породице су остале без игде ичега.

Доласком у Нови Сад, осим незнатног броја који могу платити подстанарски смештај, живе у дивљим насељима: Великом риту (углавном Роми и Ашкалије) и у Адицама (претежно Египћани). Остали, нешто мањи број - у насељу Шангај и на Касапској Ади, а неколико породица се налази у Ветернику и на Телепу. Услови живота у Великом риту и делу Адице су им испод минимума егзистенције, живе у шупама које су сами направили, без основних хигијенских услова, без воде, струје и канализације, у влажним просторијама, међу пацовима (због

близине градске депоније). Велик је број оболелих од болести респираторних органа, нпр. ТБЦ-а, бронхијалне астме и велик је број деце са бронхитисом и болесно рођене деце, углавном рођених пре времена. Међу породицама из забачених крајева Косова практикује се продаја - куповина женске деце. Овде треба додати и то да је образовна структура лоша, барем половина - а по процени чак 70 % - је неписмена. Значајан проблем представља и неукљученост деце у образовни систем.

Како је помоћ Међународног комитета Црвеног крста практично већ годинама укинута (31. децембар 2004. године), а ни хуманитарне организације годинама не деле значајнију помоћ, настао је проблем основне исхране, чак и оних који примају материјално обезбеђење породице и додатак за дечију заштиту, преживљавају углавном скупљањем секундарних сировина, али и овај вид зараде је смањен затварањем градске депоније. Један број прима надоканду за незапослене, али нису сви обухваћени који на то имају право, првенствено због неинформисаности и неблагоприятног информисања, а и не знају сами да реше "папирологију". Иста је ситуација и са исплатом пензија и социјалне помоћи. Нека права не могу да остваре због извода из МКР, уверења о држављанству и ЈМБГ, посебно из општина за које се врши реконструкција матичних књига (јер за то морају лично да оду у своју матичну општину - матичар, СУП - које су измештене у разне градове у Србији или чак у Косовској Митровици - Косовска Митровица и Вучитрн).

Расељена лица са Косова су држављани Републике Србије, све институције су надлежне за њих, територијално, по пријави боравка у СУП-у, међутим, ти људи су практично "ни на небу ни на земљи". Мали је број Рома и осталих горе наведених (сем Горанаца) који су успели да остваре своја права. У том делу проблематике Одсек за избегла, прогнана и расељена лица није надлежан, мада се запослени труде да максимално помажу странкама у оквиру својих могућности.

Судећи по учесталости појављивања у Одсеку за избегла, прогнана и расељена лица Града Новог Сада, остала расељена лица са Косова са боравком у Новом Саду (Срби, Црногорци) већином су дошли код родбине или су на радном месту добили премештај у Нови Сад (нпр.

железница, пошта, полиција, војна лица и сл., с тим да је таквих јако мало). Међу њима има доста пензионера и оних који су на Косову продали кућу или стан и купили себи стамбени простор у Новом Саду, али таквих је незнатан број у односу на укупан број расељених лица са Косова. Њихова ситуација је, у односу на претходне - повољнија, али само у томе што имају, макар и скучено, смештај у условним становима или кућама.

Водећи се горе изнетом социо-економском стању расељених лица са КиМ у Новом Саду, основни проблеми са којима се сусрећу, могу се груписати на следеће:

1. Нерешено стамбено питање (посебан проблем је становање у дивљим насељима, као и нерешена ситуација са изгубљеном-уништеном имовином на Косову),
2. Материјална ситуација: незапосленост, недовољна социјална давања, недостатак редовне помоћи у храни, хигијени и греву,
3. Релативно велик број без здравствене заштите због "папирологије" које нису способни да реше,
4. Неисплаћивање већ стечених пензија, остварење привремене пензије,
5. Заразне и друге тешке болести (због безусловног становања и немогућности плаћања здравствених услуга, чак ни партиципације, нередовно вакцинисање деце и др.),
6. Неписменост, непознавање српског језика, неспособност сналажења код државних и других службених органа,
7. Средина која их није прихватила, а то се на жалост осећа и код службеника појединих органа и институција.

РАСЕЉЕНА ЛИЦА

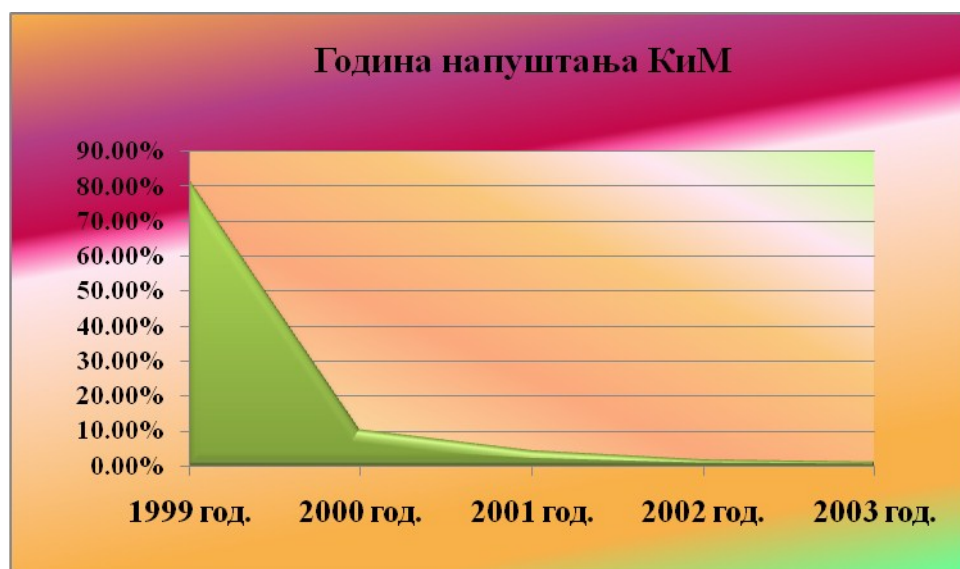
Статистички показатељи

Година напуштања КиМ расељених лица

Табела 12

Година напуштања КиМ расељених лица у процентима	
1999.	82,20%
2000.	10,41%
2001.	4,44%
2002.	1,81%
2003.	1,14%

графички приказ 12

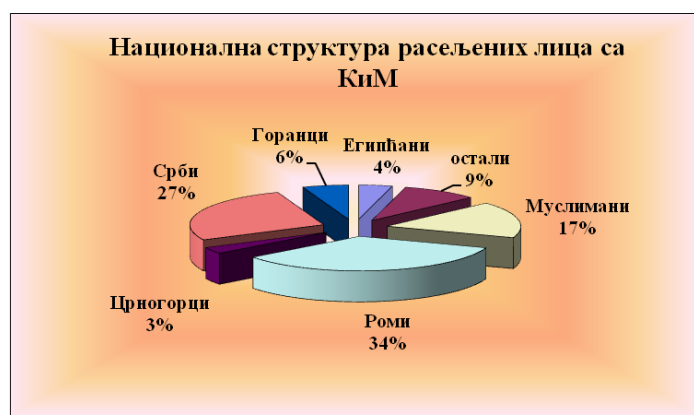

Национална структура расељених лица

табела 13

Национална структура:	
Роми	1.765
Срби	1.375
Муслимани	881
Горанци	287
Египћани	209
Црногорци	159
Остали (Албанци, Ашкалије, Бугари, Хрвати, Југословени, Македонци, Мађари, Руси, Русини, Словаци, Турци, Украјинци)	476
укупно:	5.152

графички приказ 13

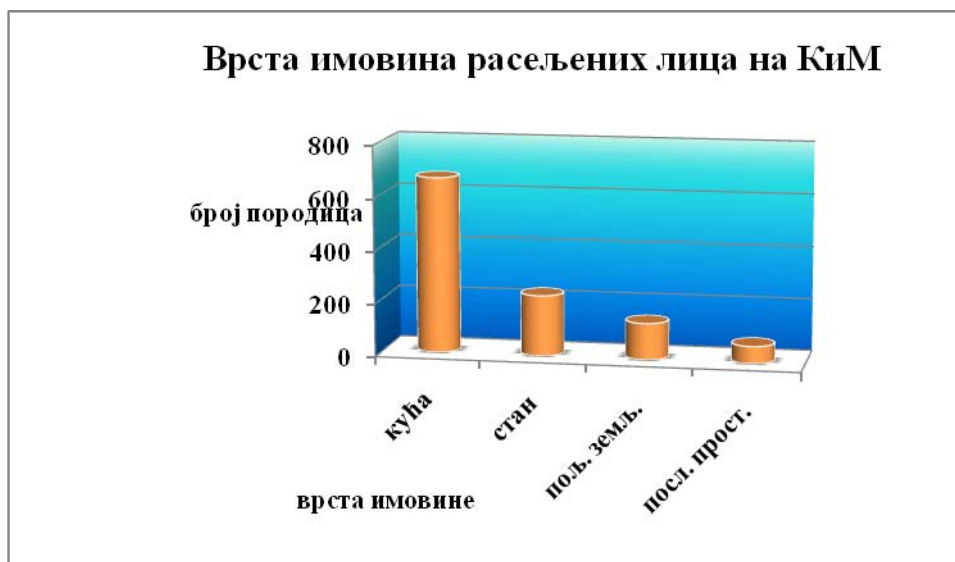

Врста имовине расељених лица на КиМ

табела 14

Врста имовине - пребивалиште на КиМ	Број породица
кућа	667
стан	230
пољопривредно земљиште	138
пословни простор	65
укупан бр. породица:	1.100

графички приказ 14

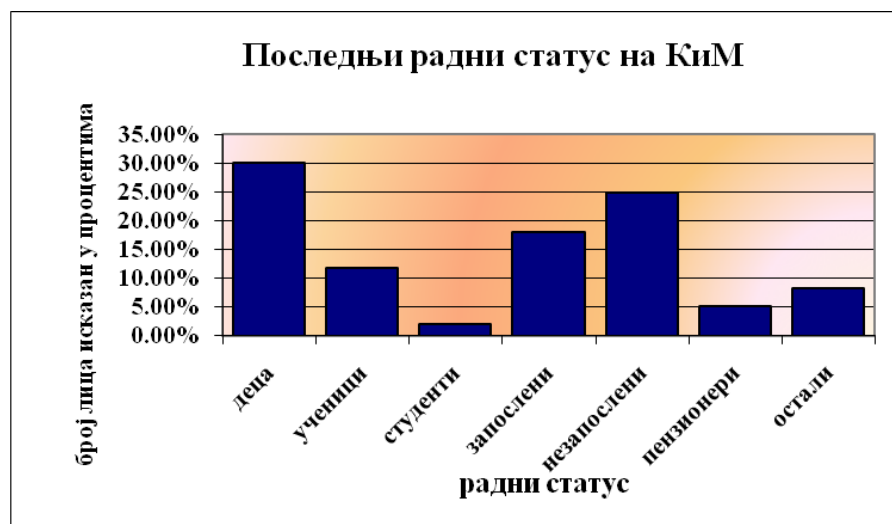

Последњи радни статус расељених лица на КиМ

табела 15

Последњи радни статус лица исказан у процентима	
деца	29.94 %
ученици	11.76 %
студенти	2.02 %
запослени	18.10 %
незапослени	24.76 %
пензионери	5.11 %
остали	8.31 %

графички приказ 15

Образовни статус расељених лица

табела 16

Образовни статус лица исказан у процентима	
без школе	30,66%
са завршеном основном школом	28,80%
са завршеном средњом школом/КВ	19,37%
са завршеном вишом школом/ВКВ	14,19%
факултетски образовани	2,83%
са звањем магистра/доктора наука	3,85%
непознат	0,30%

графички приказ 16

Поглавље 3. Анализа ситуације и закључци

Анализа контекста или радног окружења је обухватила четири врсте квалитативних анализа:

I Анализа или Преглед документације о ширем радном окружењу обухватила је неколико међународних докумената, кључних националних стратешких докумената релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у Граду Новом Саду.

Међународна документа од значаја за избегла и интерно расељена лица су:

- Конвенција УН о правима избеглица (1951),
- Протокол УН о правима избеглица (1967),
- Универзална декларација УН о правима човека (1948),
- Принципи расељености УН и
- Женевске конвенције УН које регулишу рад Црвеног крста (1949).

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002),
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003),
- Национална стратегија одрживог развоја (2008),
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006 - 2012,
- Национална стратегија запошљавања 2005 - 2010,
- Стратегија регионалног развоја 2007 - 2012,
- Стратегија развоја социјалне заштите (2005),
- Национални план акције за децу (2004),
- Закон о избеглицама (1992),
- Уредба о збрињавању избеглица (1992) и
- Декада Рома 2005 - 2015 (2005).

НАЈВАЖНИЈИ ЗАКЉУЧЦИ ОВЕ АНАЛИЗЕ:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002) дефинише основне правце деловања - обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана. Оцене изречене о имплементацији Националне стратегије за решавање питања избеглих и интерно расељених лица су неповољне тако да је у припреми ревидирање овог документа.
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, који је усвојен у Скупштини РС 2010. године. Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани на подручју Града Новог Сада имали су за циљ:
  - затварање колективних центара на подручју Града Новог Сада,
  - помоћ за завршетак започете градње индивидуалних објеката у којима живе избеглице,
  - помоћ за адаптацију изграђених објеката у којима живе избеглице,
  - стимулацију повратка и
  - започињање мини бизниса.

II Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

<p>Снаге:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражена политичка воља • Стручни људски ресурси • Сарадња лок. самоуправе са НВО • Добри технички административни капацитети • Постојање информативног система • Центар за образовање одраслих • Солидни финансијски капацитети • Добра комуникација привреданика и локалне самоуправе • Дobar јавни превоз • Центар за социјални рад • Геронтолошки центар, прихватилишта, дневни боравци • Квалитетна здравствена заштита • образовање на свим нивоима • Неформално образовање 	<p>Слабости:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тешкоће у праћењу кретања избеглица • Недостатак финансијских средстава • Недовољна заинтересованост друштвено одговорних фирми • Неорганизованост избеглица • Изостанак финансијских средстава у буџету Града Новог Сада • Неусклађеност образовног система са потребама привреде • Недовољна сарадња са институцијама
<p>Могућности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Постојање националне стратегије • Постојање Закона о избеглицама • Могућност школовања на свим нивоима • Могућност изградње социјалних станова • Приступ донаторским фондовима 	<p>Препреке:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Закон о локалној самоуправи (изостанак надлежности) • Буџет Града Новог Сада (непостојање наменских средстава) • Скупо грађевинско земљиште • Избеглице немају право на МОП • Непостојање закона о расељеним лицима (Национална стратегија је предвидела његово доношење) • Недовољна заинтересованост донатора за решавање ове проблематике на подручју Града Новог Сада • Нагомилани економски и политички проблеми који ова питања потискују

Резиме:

- Локална власт у Граду Новом Саду је отворена да заједно са осталим субјектима ради на унапређењу положаја избеглица и интерно расељених лица. Изостанак стратегије за решавање питања социјално угрожених и рањивих категорија становништва представља једну од значајних препрека за планско, систематско и квалитетно сагледавање проблема, планирање средстава и аплицирање код приступних фондова ЕУ.
- Недовољно се користе стручни људски капацитети и недовољно искоришћавају могућности да се средства прибаве изван локалне средине. То је уско повезано са недостатком праксе успостављања партнерства између јавног и невладиног сектора. Пословни сектор је врло мало и незнатно укључен у решавање проблема локалне заједнице у целини, а самим тим и популације избеглица и ИРЛ.
- Неусклађеност школског образовног система и неадекватна образовна структура са потребама привреде отежава економски положај ове категорије и њихово запошљавање.
- Искуство установа, невладиних организација и локалне самоуправе у припреми пројектних предлога и спровођењу пројеката отвара могућност добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење значајног дела активности локалног акционог плана што би дало допринесе у превазилажењу препрека као што су неповољна политичка и економска ситуација у земљи.

III Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Новом Саду, које су диференциране на крајње кориснике услуга (различите групе избеглих и интерно расељених лица) и кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници ЈАП-а:

- подстанари,
- радно способна лица која немају одговарајућу квалификацију за потребе привреде,
- правно невидљива лица, (нису уписана у МК на територији Р Србије),
- лица без одговарајућих личних докумената и
- деца испала из процеса основног образовања.

Кључни партнери:

- Република Србија,
- АП Војводина,
- Град Нови Сад,
- Фонд за пружање помоћи избеглицама, прогнаницима и расељеним лицима АП Војводине,
- Комесаријат за избеглице Републике Србије,
- Владин и невладин сектор
- Донатори.

IV Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у Граду Новом Саду:

1. статусни проблеми,
2. повратак станарских права,
3. повратак узурпираних непокретности на КиМ,
4. конвалидација радног стажа,
5. обнова девастиране имовине,
6. документа,
7. стамбени проблем,
8. правна помоћ,
9. запошљавање,
10. школовање и
11. ургентна новчана помоћ.

СТАТУСНИ ПРОБЛЕМИ

Према Закону о избеглицама статус избеглице се стиче и губи решењем. Међутим, у пракси није тако. Тренутно су у оптицају две врсте избегличких легитимација које се разликују по боји (бела, плава). Беле избегличке легитимације су настале у периоду појаве избеглиштва на овим просторима. Плаве избегличке легитимације су настале као резултат регистрације избеглица која је вршена 2004/2005. године и чији

поступак још увек траје. Само у Граду Новом Саду је изјављено око 1.000 жалби (985) на решења Комесаријата за избеглице Р Србије о укидању статуса, док се овај број у Србији креће негде око 11.000 изјављених жалби. Другостепени орган за решавање по жалбама је Министарство унутрашњих послова Р Србије, који поступајући по жалбама, бар кад је у питању Нови Сад, по аутоматизму потврдио првостепена решења Комесаријата за избеглице Р Србије. Готово сви, незадовољни другостепеним решењима Министарства унутрашњих послова Р Србије, су покренули пред Врховним судом Р Србије тужбом поступак за очување статуса избеглице. Када је Нови Сад у питању, Врховни суд Р Србије је одлукама поништио првостепена и другостепена решења и поступак вратио у почетно стање.

Оно што је необично када су у питању плаве избегличке легитимације је орочавање њиховог рока важења. Након утврђивања права, ове избегличке легитимације су издате на рок од две године са могућношћу даљег продужења. Органи надлежни за унутрашње послове, непознато по ком критеријуму, продужење врше или на две или на једну годину. Овим и оваквим поступком избеглице се стављају у положај када им је ускраћено право да својим радњама, слободно израженом вољом одлучују о сопственом статусу. Постигнут је договор између Комесаријата за избеглице Републике Србије и Министарства за унутрашње послове Републике Србије да Министарство за унутрашње послове Републике Србије, уз две фотографије издаје нове избегличке легитимације избеглицама, имаоцима плаве избегличке легитимације.

Када су у питању беле избегличке легитимације ситуација је још интересантнија. Изјавама претходног Комесара за избеглице Р Србије и "договорима које је он постигао" створена је потпуна конфузија. Након изјаве да ће убрзо донети одлуку када ће престати да важе беле избегличке легитимације, органи и институције су престале да их уважавају као валидан идентификациони докуменат. Ово и овакво понашање, правно неутемељено довело је избеглице, имаоце белих избеглички легитимација, у веома тежак положај.

Измене и допуне Закона о избеглицама су се бавиле овим

питањем али је утисак да оно није доведено до краја.

ПОВРАТАК СТАНАРСКИХ ПРАВА

Питање повратка станарских права карактеристично је за Републику Хрватску. Власти у Р Хрватској, и поред чињенице да су све државе сукцесори претходне СФРЈ признале станарско право као стечено право, упорно одбијају признавање станарског права носиоцима истог. Питање превазилази стварну надлежност Града Новог Сада. Ово је једна од тема покренута "Сарајевском декларацијом" из 2005. године и до дана данашњег није решено. Ово питање је веома значајно како за обезбеђење повратка избеглица у Р Хрватску, тако и њихову интеграцију у Р Србију.

ПОВРАТАК УЗУРПИРАНИХ НЕПОКРЕТНОСТИ НА КИМ

Великом броју интерно расељених лица са КиМ непокретна имовина је узурпирана. Поступци који се воде за поврат узурпиране имовине су неефикасни, изражено је недозвољено разликовање (дискриминација) подносилаца захтева - тужби припадника Срба и осталих неалбанских националних заједница у односу на албанско становништво. Питање превазилази стварну надлежност Града Новог Сада. Град Нови Сад је обезбедио просторије за рад адвокатског тима Данског савета за избеглице који бесплатно пружа услуге за поврат незаконито узурпиране имовине интерно расељених лица са подручја Града Новог Сада.

КОВАЛИДАЦИЈА РАДНОГ СТАЖА

Признавање радног стажа на подручјима "од посебне државне скрби" до скоро је представљао огроман проблем избеглицама из Р Хрватске. Р Хрватска је ово питање, након огромних притисака из ЕУ, "актуализирала", тако да је процес конвалидације у току уз озбиљне примедбе лица која подносе захтеве за конвалидацију радног стажа. Питање превазилази стварну надлежност Града Новог Сада. Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију из Новог Сада, између осталих веома значајних питања за избеглице, прогнанике и расељена лица, заступа ова лица на решавању питања конвалидација радног стажа.

ОБНОВА ДЕВАСТИРАНЕ ИМОВИНЕ

Питање изузетно важно за повратак избеглица као и евентуалну интеграцију у Град Нови Сад. Обнова уништене имовине се различито реализује, у БиХ мање, а у Р Хрватској више успешно. Посебан проблем у Р Хрватској представља обнављање уништене непокретне имовине на којој власници нису имали пребивалиште (куће за одмор, објекти на пољопривредним површинама и сл.) који нису у програму обнове. Питање превазилази стварну надлежност Града Новог Сада. Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију из Новог Сада даје огроман допринос за превазилажење овог проблема

ДОКУМЕНТА

Велики број избеглих, прогнаних и расељених лица не поседују лична документа. Град Нови Сад је уступањем на бесплатно коришћење пословног простора невладиним организацијама (Српски савет за избеглице, Дански савет за избеглице, Покрет за мир шпанска НО, Иницијатива за развој и сарадњу) битно утицао на умањење овога проблема. Поред побројаних Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију је дао огроман допринос на превазилажењу овог питања.

СТАМБЕНИ ПРОБЛЕМ

Најизраженији проблем избеглица, прогнаника и расељених лица у Граду Новом Саду (подаци са стране 25). Осим тих података индикативна је била анкета која је урађена на захтев Комесаријата за избеглице Р Србије. По њиховом избору анкетирали смо 25 породица. Резултати су показали следеће:

- а) три породице имају обезбеђен стамбени простор,
- б) 22 породице живе као подстанари (од који три живе код рођака или пријатеља што је својеврстан вид подстанарства),
- в) једна породица би се вратила у државу ранијег пребивалишта, али под условом да им се девастирана имовина обнови,
- г) једна породица (пензионери - два члана) би променила место садашњег боравишта када би им се стамбено збрињавање понудило у било ком делу на територији Р Србије,

д) 19 породица се изјаснило да би им највише одговарао модел приступног становања (јавно становање са субвенционираним киријама),

ђ) две породице су спремне да стамбено питање реше подизањем субвенционираних кредита са ратом отплате до максимум 200 € месечно,

е) једну породицу би решење стамбеног питања задовољио програм откупа напуштених сеоских домаћинстава уз могућност да сами изаберу место у коме би се трајно настанили.

Локална самоуправа је углавном неспремна дочекала велики избеглички талас, посебно не прилагођавајући просторне и урбанистичке планове нараслим потребама становништва. То је умножило инфраструктурне проблеме и проблеме нелегалне градње, односно легализације новоизграђених објеката. Поступак легализације је потребно поједноставити и убрзати уз напоре да цена легализације буде што нижа. Потребно је показати и више отворености према иницијативама избеглица и њиховој спремности да заједно са градом учествују у финансирању и решавању инфраструктурних и комуналних проблема, не само њихових, већ и самог Града Новог Сада.

ПРАВНА ПОМОЋ

Град редовно обезбеђује пословни простор невладиним домаћим и страним хуманитарним организацијама (Српски савет за избеглице, Дански савет за избеглице, Покрет за мир Шпанска НО, Иницијатива за развој и сарадњу) ради пружања правне помоћи избеглим, прогнаним и расељеним лицима за остварење права у државама претходног пребивалишта или пребивалишту расељења.

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Проблем који подједнако представља проблем избеглицама, прогнаницима и расељеним лицима, као и домицилном становништву. Неусклађеност образовања са потребама тржишта рада, изостанак доквалификација, преквалификација, унапређење знања и вештина, рад

на црно (сива економија), формална исплата најминималнијих плата (што ће као последицу имати велике проблеме у трећем добу, обрасци М - 4), самовоља послодаваца, кршење права из радног односа су доминантни проблеми са којима се сусреће ова социјална групација.

ШКОЛОВАЊЕ

Проблем који је нарочито изражен међу интерно расељеним лицима - припадницима ромске националне заједнице. Осим већ препознатљивог отпора према школовању, недостатак личних докумената, средстава за школовање и др. оставља значајан број деце ван формалног образовања.

УРГЕНТНА НОВЧАНА ПОМОЋ

Од настанка избеглиштва па до данас околности под којима су избеглице, прогнаници и расељена лица долазиле у Град Нови Сад су биле различите, сама интеграција је код ове социјалне групације била различита, тако да, када говоримо о њиховом социјалном и економском статусу, са сигурношћу можемо констатовати да заједнички именован не постоји. Има оних који су се веома добро интегрисали. Велика већина живи "од првог до првог", док један мањи део, али не и незачајан, се налази у стању социјалне потребе (имаоци картона ЗБЕГ - 4, лица која су остварила право на МОП, многочлане породице). Разлози за ургентном новчаном помоћи су веома различити и представљају тренутну "сламчицу спаса" за оне који се са оваквим захтевима појављују.

Општи закључци анализе - спорна питања

Претходно поглавље је указало на најкарактеристичније проблеме избеглица, прогнаника и интерно расељених лица. Изостанком надлежности на нивоу локалних самоуправа констатовано је да Град Нови Сад у делу проблема истима није могао пружати адекватну и ефикасну помоћ. Оно у чему би Град Нови Сад кроз органе, институције и фондове могао допринети побољшавању социјалне слике избеглица, прогнаника и интерно расељених лица су:

1. побољшање услова становања, стамбених капацитета,
2. запошљавање,
3. школовање,
4. пружање ургентне новчане помоћи и
5. ефикаснију правну помоћ.

Поглавље 4. Приоритетне групе

Критеријуми ЛАП-а за избор приоритетних група међу избеглим и интерно расељеним лицима на подручју Града Новог Сада су:

- видљивост и распрострањеност проблема циљне групе у локалној заједници,
- бројност циљне групе,
- незапосленост и материјално сиромаштво одређене циљне групе,
- степен угрожености циљне групе,
- заинтересованост саме циљне групе за решавање сопствених проблема,
- необухваћеност групе системским мерама подршке (испалих из система друштвено - организоване подршке) и
- елиминаторни критеријум: ресурси којима располаже локална самоуправа и овлашћења локалне самоуправе при управљању и располагању тим ресурсима.

На основу овако дефинисаних критеријума одабране су и приоритетне главне групе:

1. подстанари, лица која живе у неусловним стамбеним просторима,
2. лица која нису у могућности да сопственим снагама и материјалним средствима обезбеде правну заштиту,
3. лица која су због диспропорције постојећег образовања и захтева тржишта образовања - незапослена,
4. лица која нису обухваћена обавезним основним образовањем и
5. лица која су у стању социјалне потребе, а нису остварила право на материјално обезбеђење породице.

Поглавље 5. Општи и специфични циљеви

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Новом Саду за период 2011 - 2015 године поставља следеће опште циљеве:

- интеграцију избеглица, прогнаника и интерно расељених лица и
- повратак избеглица, прогнаника и интерно расељених лица.

За реализацију интеграције избеглица, прогнаника и интерно расељених лица, неопходно је реализовати следеће циљеве:

- утврдити објективан број лица опредељених за интеграцију, као и врсте подршке,
- остварити активну сарадњу са Комесаријатом за избеглице Републике Србије, Министарством за КиМ, УНХЦР-ом и њиховим извршним партнерима, донаторима,
- изградњу стамбених објеката (јавно становање уз обезбеђење средстава из предприсупних фондова ЕУ, донатора, буџета Града Новог Сада),
- остварити сарадњу са Фондом за избегла, прогнана и расељена лица АП Војводине,
- укључити се у програме невладиних организација,
- омогућавање запошљавања применом принципа позитивне дискриминације,
- укључивање у образовни систем и
- стицање нових знања и вештина и преквалификација.

За реализацију повратка избеглица, прогнаника и интерно расељених лица неопходно је реализовати следеће циљеве:

- утврдити објективан број лица опредељених за повратак, као и врсте подршке,
- остварити сарадњу са Фондом за избегла, прогнана и расељена лица АП Војводине,
- остварити активну сарадњу са Комесаријатом за избеглице Републике Србије, Министарством за КиМ, УНХЦР-ом и њиховим извршним партнерима, донаторима и
- обезбедити квалитетну правну помоћ.

Поглавље б. Активности—задачи за реализацију ЈАП-а

1. Специфични циљ: Интеграција избеглица, прогнаника и интерно расељених лица						
Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Партнери у реализацији
				Будет лок. самоупра-ве	Остали извори	
1.1. - утврдити објективан број лица опредељених за интегра-цију, као и врсте подршке	мај-октобар 2012. године	- извршено истраживање на терену од стране професионалне организације која се бави утврђивањем стања на бази репрезента-тивног узорка	- утврђен објективан број избег-лица, прог-наника и интерно ра-сељених лица	Будет Града Новог Сада	Домаћи и страни донатори	- Комесаријат за избеглице РС -УНХЦР - Савет за мигра-ције и развој, - Повереник за избеглице, - Одсек за избег-ла, прогнана и ра-сељена лица Управе за соци-јалну и дечију заштиту Града Новог Сада

1. Специфични циљ: Интеграција избеглица, прогнаника и интерно расељених лица						
Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Партнери у реализацији
				Буџет лок. сам.	Остали извори	
1.2.. Укључивање у Програм социјалног становања Града Новог Сада	2011-2015 године	- изграђен објекат	- обезбеђена средства	Буџет Града Новог Сада	донатори	- Комесаријат за избеглице РС - УНХЦР - Градоначелник Града Новог Сада, - Скупштина Града Новог Сада, - Градско веће, - Управа за финансије
						- Агенција за социјално становање Града Новог Сада - Градска управа за социјалну и дечију заштиту - Центар за социјални рад - Завод за изградњу Града - Повереник за избеглице

1. Специфични циљ: Интеграција избеглица, прогнаника и интерно расељених лица						
Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Партнери у реализацији
				Буџет лок. сам.	Остали извори	
1.3. - изградња стамбеног објекта (јавно становање) средствима донатора уз уступање на коришћење градског грађевинског земљишта и његовог инфраструктурног опремања од стране Града Новог Сада	2011-2015. година	- изграђен објекат	-обезбеђена средства од донатора	Буџет Града Новог Сада	донатори	- Комесаријат за избеглице РС -УНХЦР - Градоначелник Града Новог Сада, - Скупштина Града Новог Сада, - Градско веће, - Управа за финансије
						-Савет за миграције и развој -Градска управа за социјалну и дечију заштиту -Центар за социјални рад -Завод за изградњу Града - Повереник за избеглице

1. Специфични циљ: Интеграција избеглица, прогнаника и интерно расељених лица						
Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Партнери у реализацији
				Буџет лок. сам.	Остали извори	
1.4. остварити сарадњу са Фондом за избегла, прогнана и расељена лица АП Војводине	2011-2015. године	утврђене потребе за доделу напуштених сеоских стамбених домаћинстава, помоћ у изградњи већ започетих објеката, адаптацију изграђених објеката	потписан споразум о сарадњи за финанс. утврђених потреба	Буџет Града Новог Сада	Фонд за избегла, прогнана и расељена лица АП Војводине	- Комесаријат за избеглице РС -УНХЦР - Извршно веће АП Војводине и - Фонд за помоћ избеглим, прогнаним и расељеним лицима
1.5. укључити се у програме невладиних организација	2011-2015. године	- утврђен број невладиних организација	- утврђен објективан број избеглица, прогнаника и интерно расељених лица			- Невладине организације

1. Специфични циљ: Интеграција избеглица, прогнаника и интерно расељених лица

Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. сам.	Остали извори		
1.6. - омогућавање запошљавања приме-ном принципа позитивног разликовања	2011-2015. године	- извршено истраживање на терену од стране професионалне организације која се бави утврђивањем стања на бази репрезентативног узорка	- утврђен објективан број избеглица, прогнаника и интерно расељених лица			- Градоначелник Града Новог Сада, - Градско веће, - Самостални не-зависни грански синдикати -Повереник за избеглице	- Влада Репуб-лике Србије, - Министарство рада, запошљава-ња и социјалне политике - Национална служба за запошљавање - Филијала у Новом Саду
1.7.- укључивање у образовни систем	2011-2015. године	- број полазника	- утврђен објективан број избеглица, прогнаника и интерно рас. лица	- буџет Града Новог Сада	донатори	- Управа за образовање -Повереник за избеглице	- Основне школе, - Центар за социјални рад

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, прогнаних и интерно расељених лица у Граду Новом Саду 2011 –2015. године

1. Специфични циљ: Интеграција избеглица, прогнаника и интерно расељених лица

Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Будет лок. сам.	Остали извори		
1.8. - стицање нових знања и вештина и преквалификација	2011-2015. године	- број полазника	- утврђен објективан број избег-лица, прогн. и инт. рас.лица	-Будет Града Новог Сада	донатори	- Новосадски хуманитарни центар, - Национална служба за запошљавање, - Новосадски отворени универзитет -Повереник за избеглице	- Регионална привредна ко-мора, - привредни субјекти
1.9. Помоћ у изградњи, адаптацији и реконструкцији стамбених објеката	2011-2015. године	- број корисника	- број објеката обухваћен изградњом, адаптацијом и реконструкцијом	-Будет Града Новог Сада	донатори	-Комисија за избор корисника Програма изградње, адаптације и реконструкције стамбених објеката -Повереник за избеглице	- Комесаријат за избеглице РС -УНХЦР -Градска управа за социјалну и децију заштиту -Градска управа за стамбене послове

Локални акциони план за унапређење положаја избеглич, прогнаних и интерно расељених лица у Граду Новом Саду 2011 –2015. године

2. Специфични циљ: Повратак избеглица, прогнаника и интерно расељених лица

Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. сам.	Остали извори		
2.1.- утврдити објективан број лица опредеље-них за повратак, као и врсте под-ршке	мај - октобар 2012. године	- број повратника	утврђен објективан број избег-лица, прог-наника и интерно ра-сељених лица	Буџет Града Новог Сада	донатори -Фонд за изб, прогн. и рас. лица АП В	-Комисија за избор корисника Програма повратка -Повереник за избеглице	- Комесаријат за избеглице РС -УНХЦР -Град Нови Сад, - НВО
2.2.- остварити сарадњу са Фон-дом за избегла, прогнана и ра-сељена лица АП Војводине	2011 - 2015 године	Број корисника	потписан споразум о сарадњи	Буџет Града Новог Сада	донатори	Градоначелник Града Новог Сада, - Градско веће, - Савет за мигра-ције и развој, - Управа за фи-нансије, - Повереник за избеглице	- Комесаријат за избеглице РС -УНХЦР - Извршно веће АП Војводине и - Фонд за помоћ избеглим, прог-наним и расељеним лицима

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, прогнаних и интерно расељених лица у Граду Новом Саду 2011 –2015. године

2. Специфични циљ: Повратак избеглица, прогнаника и интерно расељених лица

Активност	Период реализације (од -до)	Очекивани резултат	Индика-тор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. сам.	Остали извори		
2.3. - укључити се у програме невладиних ор-ганизација	2011 - 2015 године	утврђене потребе за стимулацију повратка	утврђен број лица	Буџет Града Новог Сада	донатори	Повереник за избеглице	- Комесаријат за избеглице РС - УНХЦР - Невладине организације
2.4. обезбедити квалитетну секундарну правну помоћ	2011 - 2015 године	пружена правна помоћ	реализовани захтеви	Буџет Града Новог Сада	донатори	- ХЦИТ - Иницијатива за развој и сарадњу, - Дански савет за избеглице	- Комесаријат за избеглице РС - УНХЦР - Савет за миграције и развој, - Повереник за избеглице

Поглавље 7. Ресурс/буџет

Закон о изменама и допунама Закона о избеглицама (“Службени гласник Републике Србије“ број 30/2010. годину), чланом 9. је предвидео да се средства за збрињавање, повратак и интеграцију избеглица обезбеђују у буџетима Републике, Аутономне Покрајине и јединицама локалне самоуправе.

Буџетом Града Новог Сада ће ова средства бити планирана сукцесивно, што ће прецизније бити утврђено Поглављем 6. ЛАП-а, за сваку буџетску годину. Поред буџетских средстава Града Новог Сада, средства ће се обезбеђивати из донаторских средстава (цивилног друштва), претприступних фондова ЕУ и на други начин.

Поглавље 8. Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛПА у Граду Новом Саду обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом примене ЛПА и
2. Структуре које су оперативне и примењују ЛПА.

1. Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће Радна група која је учествовала у његовој изради. Радна група ће као део свог будућег рада направити План управљања применом Локалног плана.

Радна група као управљачка структура има следеће задатке:

- у потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана,
- именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана,
- обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица у локалној заједници,
- одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана,
- управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана и
- одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

2. Оперативну структуру за примену овог ЛАП-а чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са ЛАП-ом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана,
- Непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују Локалним планом,
- Редовно достављање извештаја координатору Радне групе о свим активностима на спровођењу Локалног плана,
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана,
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2010.

године припремаће Радна група уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Радна група ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати Градско веће Града Новог Сада.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинг и евалуација).

Поглавље 9. Праћење и оцена успешности

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) ЛПА је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛПА ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

- **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2011 - 2015. године. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Градском већу Града Новог Сада. Финална евалуација обавиће се на крају 2015. године.

- **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:

- број нових услуга - локалних мера/програма за избегла и ИРЛ,
- обухват избеглих и ИРЛ новим услугама и мерама,
- структура корисника услуга и мера/програма,
- ниво укључености различитих актера у пружању услуга избеглим и ИРЛ у локалној заједници и
- обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори ...)

- **Методе и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата

међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), анкете, извештавање и др.

Општинска радна група ће бити одговорна за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за М и Е чине представници - стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих и ИРЛ, ако и представници корисничких група овог Локалног плана. Радна група ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.